

EUROPSKI GOSPODARSKI I SOCIJALNI ODBOR

Europski gospodarski i socijalni odbor (EESC) savjetodavno je tijelo Europske unije. Ima 350 članova. Njegova mišljenja traže se u okviru obveznog savjetovanja za područja koja određuju Ugovori ili neobveznog savjetovanja s Komisijom, Vijećem ili Parlamentom. Odbor također može davati mišljenja na vlastitu inicijativu. Njegovi članovi nisu vezani nikakvim napucima. U općem interesu Unije moraju biti potpuno neovisni u obavljanju svojih dužnosti.

PRAVNA OSNOVA

Članak 13. stavak 4. UEU-a, članci 301. – 304. UFEU-a, i [Odluka Vijeća \(EU\) 2015/1157 o određivanju sastava Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora.](#)

SASTAV

A. Broj i podjela mjesta po državama (članak 301. UFEU-a)

EESC trenutačno ima 350 članova, a brojčana raspodjela po državama članica je sljedeća:

- po 24 iz Francuske, Italije, Njemačke i Ujedinjene Kraljevine,
- po 21 iz Poljske i Španjolske,
- 15 iz Rumunjske,
- po 12 iz Austrije, Belgije, Bugarske, Češke, Grčke, Mađarske, Nizozemske, Portugala i Švedske,
- po 9 iz Danske, Finske, Hrvatske, Irske, Litve i Slovačke,
- po 7 iz Latvije i Slovenije,
- 6 iz Estonije,
- po 5 iz Cipra, Malte i Luksemburga.

U svibnju 2019. Vijeće je donijelo odluku o određivanju sastava Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora počevši od 21. rujna 2020. Tom se odlukom prilagođava broj mjesta u Odboru u slučaju da Ujedinjena Kraljevina istupi iz EU-a, čime bi se oslobodila 24 mjesta. Novim se pravilima dodjeljuje po jedno dodatno mjesto Estoniji, Cipru i Luksemburgu jer su te države članice izgubile mjesto nakon posljednje odluke o sastavu Odbora zbog pristupanja Hrvatske. Preostala prazna mjesta čuvat će

se za moguća buduća proširenja. Ako Ujedinjena Kraljevina istupi iz EU-a, sveukupno će se veličina Odbora smanjiti s 350 na 329 članova.

B. Postupak imenovanja (članak 302. UFEU-a)

Članove Europskog gospodarskog i socijalnog odbora imenuje Vijeće kvalificiranom većinom na prijedlog država članica. Vijeće se o imenovanjima savjetuje s Komisijom (članak 302. stavak 2. UFEU-a). Države članice moraju zajamčiti odgovarajuću zastupljenost različitih kategorija gospodarskih i socijalnih sektora. U praksi se jedna trećina mjesta dodjeljuje poslodavcima, jedna trećina zaposlenicima i jedna trećina ostalim kategorijama (poljoprivrednicima, trgovcima, slobodnim zanimanjima, potrošačima itd.).

Maksimalan broj članova Europskog gospodarskog i socijalnog odbora prema Ugovoru iz Lisabona je 350 (članak 301. UFEU-a). On je nakratko bio nešto viši od srpnja 2013. do rujna 2015. zbog pristupanja Hrvatske Uniji 1. srpnja 2013. Kad se novoj državi članici dalo devet novih mjesta ukupan broj članova povećao se na 353 (sa 344). Odlukom Vijeća 2015/1600 od 18. rujna 2015. o imenovanju članova Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora za razdoblje od 21. rujna 2015. do 20. rujna 2020. stoga je smanjen broj članova iz Luksemburga i Cipra sa šest na pet te broj estonskih članova sa sedam na šest, u skladu s raspodjelom mjesta u Odboru regija, koji također broji 350 članova.

C. Vrsta mandata (članak 301. UFEU-a)

Članove Europskog gospodarskog i socijalnog odbora predlažu nacionalne vlade, a imenuje ih Vijeće na razdoblje od pet godina, pri čemu se mandat može obnoviti (članak 302. UFEU-a). Članovi predstavljaju gospodarske i socijalne interesne skupine u Europi. Posljednji su put novi članovi imenovani u listopadu 2015. za razdoblje od 2015. do 2020. godine.

Pripadaju jednoj od triju skupina:

- [poslodavci](#) (Skupina I.),
- [radnici](#) (Skupina II.),
- [raznolikost Europe](#) (Skupina III.).

U općem interesu EU-a članovi moraju biti potpuno neovisni u obavljanju svojih dužnosti (članak 300. stavak 4. UFEU-a). Svaki put kad se po isteku nečijeg mandata oslobodi mjesto člana EESC-a ili njegova zamjenika, potrebna je zasebna odluka Vijeća o zamjeni tog člana.

USTROJ I POSTUPCI

Europski gospodarski i socijalni odbor nije na popisu institucija iz članka 13. stavka 1. Ugovora o Europskoj uniji (iako se u članku 13. stavku 4. UEU-a navodi da Odbor savjetodavnom ulogom pomaže Parlamentu, Vijeću i Komisiji), ali uvelike je samostalan u svom ustroju i djelovanju.

- Predsjednika i predsjedništvo Odbor bira iz redova svojih članova na razdoblje od dvije i pol godine.

- Odbor donosi svoj poslovnik.
- Može se sastajati na vlastitu inicijativu, ali se najčešće saziva na zahtjev Vijeća ili Komisije.
- U pripremi mišljenja pomaže mu šest stručnih skupina specijaliziranih za različita područja djelovanja EU-a (a također može imenovati pododbore za specifična pitanja):
 - poljoprivreda, ruralni razvoj i zaštita okoliša ([NAT](#)),
 - ekonomska i monetarna unija te ekonomska i socijalna kohezija ([ECO](#)),
 - zapošljavanje, socijalna pitanja i građanstvo ([SOC](#)),
 - vanjski odnosi ([REX](#)),
 - jedinstveno tržište, proizvodnja i potrošnja ([INT](#)),
 - promet, energija, infrastruktura i informacijsko društvo ([TEN](#)).
- Radi sinergije svoju službu stalnog tajništva u Bruxellesu dijeli s tajništvom Odbora regija (za pitanje njegovog sjedišta u Bruxellesu vidi Protokol br. 6 Ugovora iz Lisabona o mjestu sjedišta institucija). Osim toga, u okviru proračunskog postupka za 2014. godinu Predsjedništvo Parlamenta i Europski gospodarski i socijalni odbor dogovorili su se da će zajedno ostvariti uštede na području pismenog prevođenja. Odbor raspolaže godišnjim administrativnim proračunom, uvrštenim u Odjeljak VI. Proračuna EU-a, od 131 milijuna eura (za 2014.).

OVLASTI

Europski gospodarski i socijalni odbor osnovan je 1957. godine Ugovorima iz Rima da bi se gospodarske i socijalne interesne skupine uključile u uspostavu zajedničkog tržišta te bile institucionalna podrška koja Komisiju i Vijeće ministara informira o europskim temama. Jedinstvenim europskim aktom (1986.) i Ugovorom iz Maastrichta (1992.) proširen je raspon pitanja koja se moraju uputiti Odboru. Ugovorom iz Amsterdama dodatno su proširena područja koja se upućuju Odboru te je otvorena mogućnost da se Europski parlament savjetuje s Odborom. Europski gospodarski i socijalni odbor u prosjeku godišnje izdaje 170 savjetodavnih dokumenata i mišljenja (od čega oko 15 % na vlastitu inicijativu). Mišljenja se objavljuju u Službenom listu. Odbor ima savjetodavnu ulogu (članak 300. UFEU-a). Njegova je zadaća obavještavati institucije odgovorne za donošenje odluka u EU-u o mišljenju predstavnika gospodarskih i socijalnih djelatnosti.

A. Davanje mišljenja na zahtjev institucija EU-a

1. Obavezno savjetovanje

U UFEU-u su navedena posebna područja za koje se odluka može donijeti tek nakon što se Vijeće ili Komisija savjetuju s Odborom. To su sljedeća područja:

- poljoprivredna politika (članak 43.),
- slobodno kretanje osoba i usluga (članci 46., 50. i 59.),
- prometna politika (članci 91., 95. i 100.),

- usklađivanje posrednog oporezivanja (članak 113.),
- usklađivanje zakonodavstva na unutarnjem tržištu (članci 114. i 115.),
- politika zapošljavanja (članci 148., 149. i 153.),
- socijalna politika, obrazovanje, strukovno obrazovanje i mladi (članci 156., 165. i 166.),
- javno zdravstvo (članak 168.),
- zaštita potrošača (članak 169.),
- transeuropske mreže (članak 172.),
- industrijska politika (članak 173.),
- gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija (članak 175.),
- istraživanje, tehnološki razvoj i svemir (članci 182. i 188.),
- okoliš (članak 192.).

2. Neobavezno savjetovanje

Parlament, Komisija ili Vijeće također se mogu savjetovati s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom u svim slučajevima kada to smatraju primjerenim. Kada se te institucije savjetuju s Odborom (bilo obavezno ili neobavezno), mogu odrediti rok (najmanje jedan mjesec) nakon kojega izostanak mišljenja ne sprečava daljnje djelovanje (članak 304. UFEU-a).

B. Davanje mišljenja na vlastitu inicijativu

Odbor može odlučiti izdati mišljenje kad god to smatra potrebnim.

Udo Bux
05/2019

